

Põlvkonnad väärtuspildil uuringu “Mina. Maailm. Meedia” alusel

Signe Opermann, PhD
TÜ ühiskonnateaduste instituut

Anything that is in the world when you're born is normal and ordinary and is just a natural part of the way the world works.

Anything that's invented between when you're fifteen and thirty-five is new and exciting and revolutionary and you can probably get a career in it.

Anything invented after you're thirty-five is against the natural order of things.

Douglas Adams, *The Salmon of Doubt* (2002: 95)

Andmestik

- Uuring “Mina. Maailm. Meedia”
- 2002, 2005, 2008, 2011, 2014
- TÜ ühiskonnateaduste instituut (ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut)
- $n = 1500$ (iga etapi kohta) – ca 1000 eesti k ja 500 vene k ankeeti-intervjuud
- 15-74aastased (mõnes laines ka 15-79aastased) Eesti elanikud
- Publikatsioonid:
 - “Eesti elavik 21. sajandi algul” (2004), toim. Kalmus, V., Lauristin, M., Pruulmann-Vengerfeldt, P.
 - “Eesti ühiskond kiirenevas ajas. Eesti elaviku muutumine perioodil 2002-2014” (2016), peatoim. Vihalemm, P.

Eristuvad kategooriad

- Bioloogiline vanus → ealised tegurid
- Sünniaasta → kohordi efekt
- Paiknemine elukaarel →
üleminekud erinevate elufaaside ja
rollide vahel
- Kuulumine kindlasse sotsiaalsesse
põlvkonda → põlvkondlik muutus
(nihe, põlvkondadevaheline lõhe jne)

Kuidas tekib põlvkond?

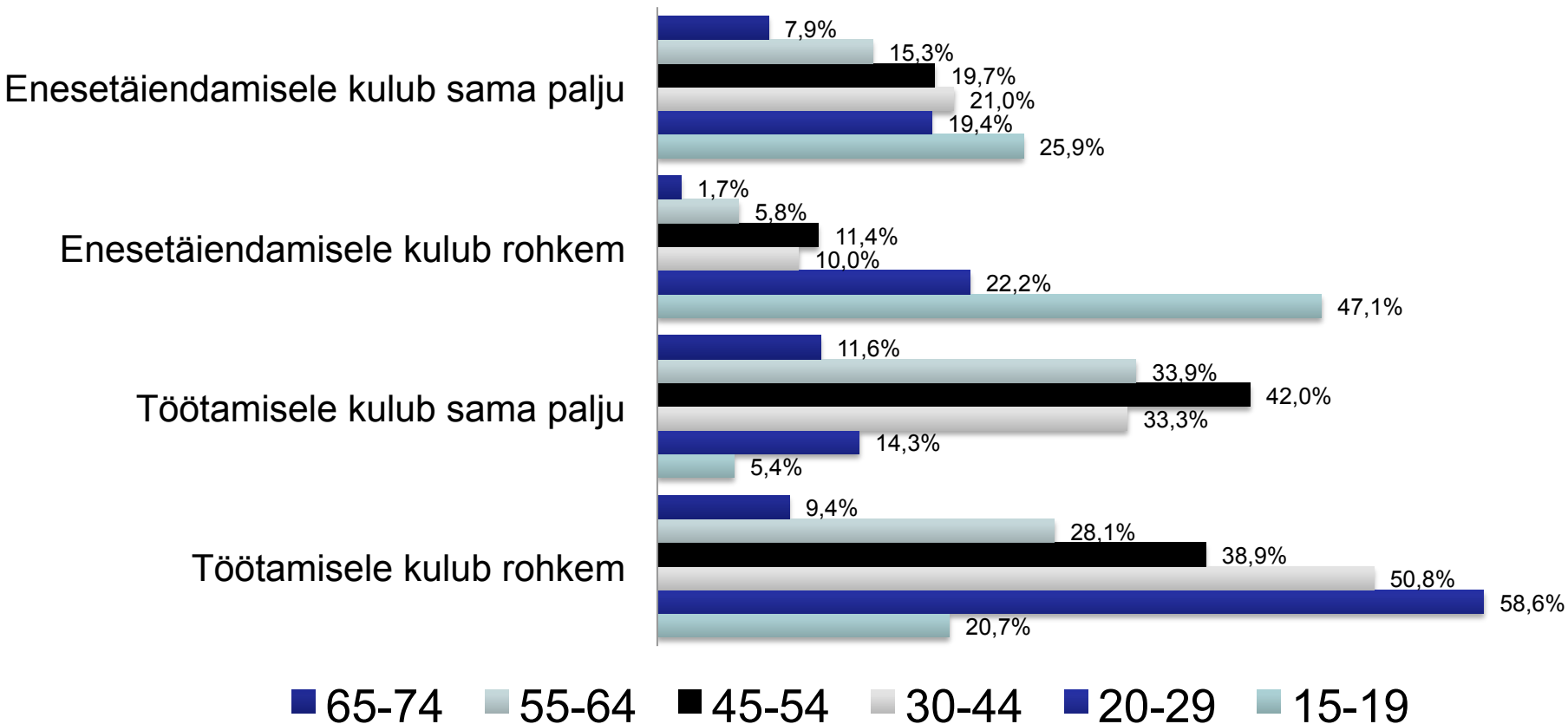
- Lähedane sünniaasta (+/- 5 aastat, +/- 10 aastat?)
- Kollektiivse aja jagamine - paiknemine sotsiaalses struktuuris vastavalt põlvkonna suhestumisele sotsiaalse, kultuurilise ja ajaloolise ajaga
- Põlvkond kui kollektiivne kogemusruum
- Põlvkond kui elavik (elumaailm)

Väljavõtte uuringu “Mina. Maailm. Meedia” 2014. aasta küsitlusankeedist.

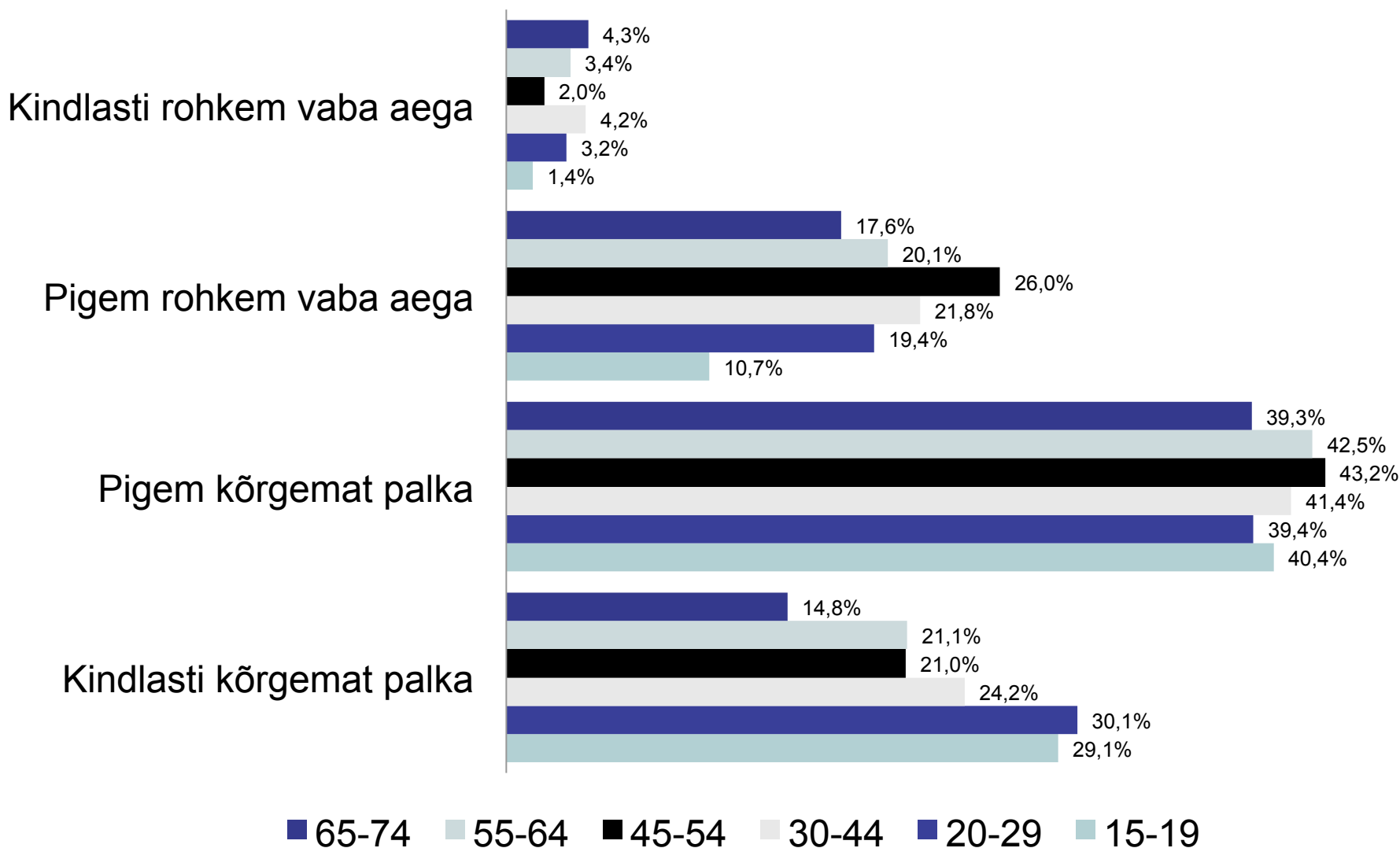
Sageli jagatakse inimesi kindlatesse põlvkondadesse, näiteks räägitakse sõjajärgsest põlvkonnast või võitjate põlvkonnast. On erinevaid asju, mis aitavad inimestel tunda, et nad kuuluvad kindlasse põlvkonda ja erinevad teistest põlvkondadest. Palun mõelge oma põlvkonnale. Millised nähtused või sündmused on Teie arvates olulised Teie põlvkonnakaaslastele, et tunda end erinevana teistest põlvkondadest? ? ULATAGE KAART 663-689. LUGEGE KATEGOORIAD ETTE. MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGAS REAS.

	Eriti oluline	Küllaltki oluline	Pigem ebaoluline	Täiesti ebaoluline
663. Sama või lähedane sünniaasta	4	3	2	1
664. Sarnased haridusvõimalused	4	3	2	1
665. Samasugused reisimisvõimalused	4	3	2	1
666. Samal ajal koolis käimine	4	3	2	1
667. Samal ajal tööle asumine	4	3	2	1
668. Samal ajal pere loomine	4	3	2	1
669. Samade aegade läbielamine, mäletamine	4	3	2	1
670. Sarnased väärtushinnangud ja vaated elule	4	3	2	1
671. Sarnane suhe kirikuga, usuga	4	3	2	1
672. Sarnane suhtumine teistesse rahvustesse	4	3	2	1
673. Sarnane suhtumine meeste ja naiste rollidesse	4	3	2	1
674. Sarnane suhtumine oma füüsilise vormi hoidmisesse ja välimuse eest hoolitsemisse	4	3	2	1
675. Samade võõrkeelte oskamine	4	3	2	1
676. Ühine sõnavara või kõnepruuk	4	3	2	1
677. Sarnane elustiil ja tarbimisharjumused	4	3	2	1
678. Sarnane riietumisstiil	4	3	2	1

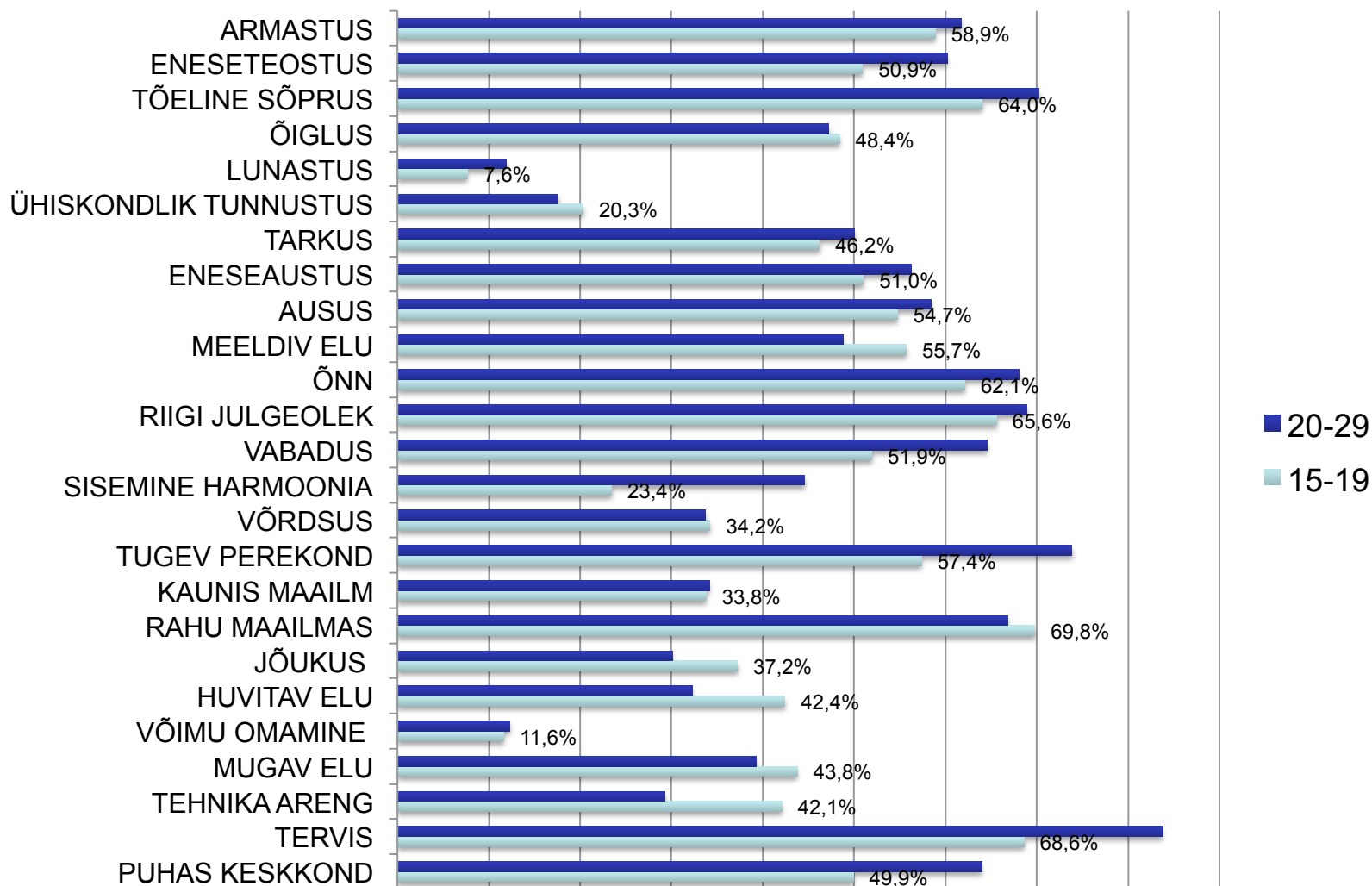
Kuivõrd on võrreldes 10 aasta taguse ajaga muutunud Teie enda jaoks aeg, mis Teil kulub töötamiseks ja õppimiseks/enesetäiendamiseks? (2014)

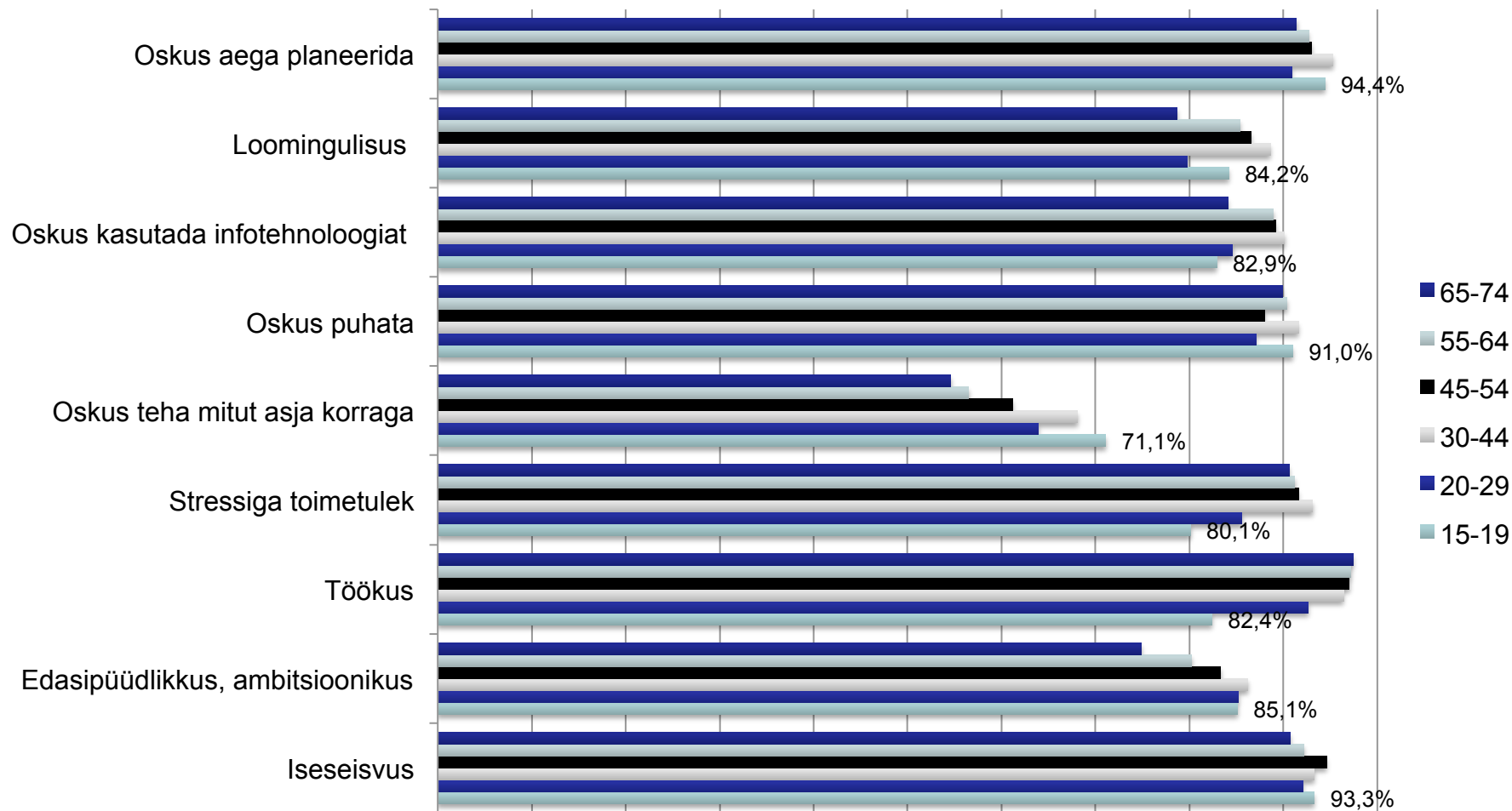
Kui Teil oleks valida, kas teha rohkem tööd ja saada kõrgemat palka või teha vähem tööd ja saada rohkem vaba aega, siis kumba Te eelistaksite? (2014)

Alljärgnevalt on nimetatud asju, mida mõned peavad väga tähtsaks, mõned tähtsusetuks. Kuivõrd tähtsad või tähtsusetud on need isiklikult Teie jaoks?
(tunnus “väga tähtis”, 2014)

Milliseid väärtusi ja oskusi tuleks Teie arvates edasi anda noorele põlvkonnale? (2014)

Kokkuvõte

- Eesti elanike väärtushierarhia on püsinud suhteliselt stabiilsena, eristuvad jooned avalduvad vanuserühmade lõikes. Esil füüsilise heaolu ja turvalise keskkonnaga seonduvad väärtused, rohkem tagaplaanil individualistlikud väärtused.
- Eesti noorte seas levinud subkultuuriline-eneseteostuslik orientatsioon, individualistlik eduorientatsioon ja maailmakodaniku orientatsioon. Eakamate seas levinud orientatsioon lähisuhetele ja riigi poliitilisele turvalisusele. Individualistlik eduorientatsioon on neile võõras (Kalmus, Vihalemm 2016, ilmumas).
- Inimesed teevad pigem rohkem tööd, kui kasutavad (vaba) aega erinevateks tegevusteks, sealhulgas enesetäiendamiseks.
- Valitseb tõsine ületöötamise oht ja (krooniline) ajapuudus.
- Kas rööprähklemisest on saanud norm?

Tänu:

TÜ ÜTI teadusprojekt “Sotsiaalse ja personaalse aja kiirenemine infoühiskonnas: vahendatud kommunikatsiooni praktikad ja mõjud” (IUT20-38)